

Wanda Nowara
Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych

Katarzyna Szarzec
Katedra Makroekonomii i Badań nad Gospodarką Narodową
Akademia Ekonomiczna Poznań

SKUTKI PROCESÓW UPADŁOŚCIOWYCH I UKŁADOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE W LATACH 1990-2002

1. Wprowadzenie

Upadłość przedsiębiorstw jest zwykle poprzedzona długotrwałym kryzysem finansowym, który jednakże nie zawsze prowadzi do upadłości. Dopiero brak działań lub złe decyzje w trakcie wystąpienia kryzysu powodują bankructwo przedsiębiorstwa. Upadłość jest analizowana w dwóch aspektach: ekonomicznym i prawnym. W pierwszym – wiąże się ona z nieuregulowaniem przez przedsiębiorstwo swoich zobowiązań i brakiem środków na ich pokrycie, w drugim – z prawomocnym ogłoszeniem przez sąd upadłości w oparciu o złożony uprzednio wniosek o upadłość przez uprawnione do tego podmioty tj. dłużnika bądź wierzycieli. Oba aspekty są ze sobą powiązane, gdyż upadłość jest traktowana bądź jako definitywne niepowodzenie ekonomiczne przedsiębiorstwa, które kończy się jego likwidacją, bądź jako sposób – poprzez postępowanie układowe – na sanację i przezwyciężenie chwilowego kryzysu finansowego dzięki umorzeniu części długów i/lub przesunięciu terminu spłaty.

Celem niniejszego artykułu jest prezentacja i analiza skutków, jakie pociągnęło za sobą złożenie wobec przedsiębiorstw wniosków o upadłość bądź układ w Polsce od 1990 r. Stosowane rozwiązania prawne dotyczące upadłości i układu w zasadniczy sposób wpływają na obraz upadłości w gospodarce¹. W Polsce do końca września 2003 r. obowiązywało prawo upadłościowe z 1934 r. i prawo o postępowaniu układowym również z 1934 r., zgodnie z którymi składane mogły być tylko wnioski o upadłość bądź o zawarcie układu. Na podstawie analizy danych z czasu obowiązywania „starych” przepisów podjęta zostanie próba określenia, jakie rozwiązania odnośnie przedsiębiorstw będących w kryzysie mogą być w przyszłości najczęściej stosowane. Jest to o tyle istotne, że nowa ustawa Prawo upadłościowe i naprawcze z dnia 28 lutego 2003 r.² wprowadziła nowe instrumenty prawne, które stanowią – obok postępowania układowego – alternatywę dla definitywnej upadłości i likwidacji przedsiębiorstwa.

2. Prawne aspekty złożenia wniosków o upadłość bądź układ

W Polsce sprawy upadłości przedsiębiorstw od dnia 1 października 2003 r. reguluje ustawa Prawo upadłościowe i naprawcze, która uchyliła wcześniejsze prawo z 1934 r. Ustawę stosuje się do dłużników będących przedsiębiorcami, a za przedsiębiorcę rozumie

---

¹ Szerzej o zależnościach prawo upadłościowe a skutki jego stosowania w krajach wysokorozwiniętych, zobacz: S. Claessens, L.F. Klapper, Bankruptcy Around the World: Explanations of its Relative Use, World Bank Policy Research Working Paper 2865, July 2002, [http://wbln0018.worldbank.org/html/FinancialSectorWeb.nsf/\(attachmentweb\)/wps2865/\\$FILE/wps2865.pdf](http://wbln0018.worldbank.org/html/FinancialSectorWeb.nsf/(attachmentweb)/wps2865/$FILE/wps2865.pdf) Lipiec 2003; O. Hart, Different Approaches to Bankruptcy, Harvard University, November 1999, <http://post.economics.harvard.edu/faculty/hart/papers/bankrupt.pdf>, Lipiec 2003.

² Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Dz. U. Nr 60, poz. 534 i 535.

się osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową³.

Wniosek o upadłość przedsiębiorstwa może być złożony przez dłużnika i/lub wierzycieli w sytuacji niewypłacalności dłużnika. Ma ona miejsce w sytuacji gdy dłużnik: (1) nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań; (2) gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje. Przy czym nie każde niepłacenie jest podstawą do ogłoszenia upadłości. Zgodnie z prawem wyjątkiem od tego jest sytuacja, kiedy sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań nie przekracza trzech miesięcy, a suma niewykonanych zobowiązań nie przekracza 10% wartości bilansowej przedsiębiorstwa dłużnika, przy czym opóźnienia te nie mają charakteru trwałego, lub gdy oddalenie wniosku może spowodować pokrzywdzenie wierzycieli.

Należy przy tym podkreślić, że samo złożenie wniosku o upadłość nie jest jednoznaczne z ogłoszeniem upadłości, a dopiero prawomocne ogłoszenie jej przez sąd. Często taki wniosek składany jest przez wierzycieli w celu zmuszenia dłużnika do zapłaty i szybszego wyegzekwowania zaległych należności⁴. Wierzyciel, składając wniosek o upadłość musi się liczyć z jego konsekwencjami. Otóż, gdy sąd ogłosi upadłość, wierzyciel nie może już wycofać swojego wniosku i w sytuacji, gdy nie jest on uprzywilejowanym wierzycielem (jak urząd skarbowy, ZUS, pracownicy), zaspokojenie jego roszczeń następuje w ostatniej kolejności. Do momentu ogłoszenia upadłości – może się wycofać w każdej chwili bez żadnych skutków.

W przypadku prawomocnego ogłoszenia upadłości przedsiębiorstwa, sąd wyznacza syndyka masy upadłościowej, którego celem – w oparciu o przyznane mu prawo zarządzania i dysponowania majątkiem – jest przeprowadzenie postępowania zmierzającego do zaspokojenia roszczeń wszystkich wierzycieli upadłego przedsiębiorstwa (tzw. postępowanie upadłościowe). Syndyk przeprowadza wówczas likwidację aktywów i ustala listę wierzycieli oraz przygotowuje podział pomiędzy nich sumy uzyskanej z likwidacji. Po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu zobowiązań masy upadłościowej i wierzytelności uprzywilejowanych sąd wydaje postanowienie o ukończeniu postępowania upadłościowego.

Wniosek o układ składa dłużnik w sytuacji, gdy nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań, ale nie chce likwidacji przedsiębiorstwa tylko jego sanacji, by potem spłacić wszystkie zobowiązania. Podanie dłużnika o dopuszczenie do zawarcia układu powinno zawierać propozycje układowe i ich uzasadnienie. Postępowanie układowe polega na tym, że większość wierzycieli, uwzględniając wysokość zadłużenia wobec nich, dokonuje redukcji długów (zazwyczaj poważnej ich części), a pozostałą część rozkłada na raty lub/i

³ Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. nie można ogłosić upadłości wobec: a) Skarbu Państwa; b) jednostek samorządu terytorialnego; c) publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej; d) instytucji i osób prawnych utworzonych w drodze ustawy oraz utworzonych w wykonaniu obowiązku nałożonego ustawą; e) osób fizycznych prowadzących gospodarstwo rolne; f) uczelni.

⁴ Jednym z powodów składania wniosków o upadłość przez wierzycieli jest fakt, że opłaty w sądach gospodarczych są niższe i szybsze jest tempo rozpatrywania spraw niż w postępowaniu cywilnym. Jeżeli wierzyciel uważa, że zapłata mu się należy, powinien raczej wystąpić z roszczeniem i żądaniem zapłaty w postępowaniu nakazowym. Jednakże koszt złożenia wniosku o upadłość wynosi zawsze 200 PLN, podczas gdy w postępowaniu cywilnym należy uiścić wpis sądowy w wysokości 5-8% od wartości sporu, a w postępowaniu nakazowym – 1,25-2% wartości przedmiotu sporu. Por. Rozmowa z sędzią Piotrem Zimmermanem, przewodniczącym wydziału upadłościowego warszawskiego sądu gospodarczego, Gazeta Wyborcza, 22-07-2003.

odracza ich spłatę. Takie rozwiązanie prowadzi do restrukturyzacji wierzytelności i daje zadłużonemu przedsiębiorstwu szansę wyjścia z kryzysu finansowego.

Nowe prawo upadłościowe w porównaniu do „starego” jest bardziej skierowane na niedopuszczenie do ostatecznej upadłości i likwidacji przedsiębiorstwa. W nowym prawie zarówno w przypadku złożenia wniosku o upadłość przez dłużnika jak i przez wierzyciela, powinni oni we wniosku dodatkowo określić, czy wnoszą o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu, czy też o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację jego majątku. Wyróżnienie tych dwóch procedur to nowe rozwiązanie prawne, przy czym preferowane jest to pierwsze rozwiązanie, gdyż utrzymanie zagrożonego przedsiębiorstwa jest korzystne również dla wierzyciela.

Jednym z najważniejszych nowych rozwiązań prawnych, które umożliwia oddalenie zagrożenia niewypłacalności i upadłości, jest wprowadzenie – obok zmodyfikowanego postępowania upadłościowego – odrębnego postępowania naprawczego. Postępowanie naprawcze jest – co do zasady – postępowaniem pozasądowym. Jego podstawowym celem jest restrukturyzacja potencjalnego bankruta i przywrócenie przedsiębiorstwu zdolności do funkcjonowania na rynku. Cel ten powinien być realizowany przez umożliwienie przedsiębiorcy przedstawienia planu naprawczego i zawarcia między nim a wierzycielami układu o restrukturyzacji jego zobowiązań. Z postępowania naprawczego i oddłużenia może skorzystać przedsiębiorca płacący podatki, ale przewidujący niewypłacalność firmy⁵. Także po ogłoszeniu upadłości jest możliwe zawarcie układu i przywrócenie działalności przedsiębiorstwa.

3. Procesy upadłościowe w Polsce w latach 1990-2002

W Polsce w latach 1990-2002 złożono ogółem 45699 wniosków o upadłość. Liczba upadłości rejestrowanych rokrocznie w sądach rejonowych wzrosła z 149 w 1990 r. do prawie 6,5 tysiąca w 2002 r. (por. Tabela 1). Na początku lat 90. dynamika składanych wniosków była bardzo wysoka. W 1991 r. liczba złożonych wniosków wzrosła ponad ośmiokrotnie, a w 1992 r. – prawie trzykrotnie w porównaniu do roku wcześniejszego. Te wysokie liczby i dynamika składanych wniosków związane były z transformacją polskiej gospodarki. Przyczyny upadku przedsiębiorstw wynikały z załamania dotychczasowych rynków zbytu, liberalizacji handlu zagranicznego, a tym samym pojawieniem się konkurencyjnych produktów zagranicznych, wprowadzenia programu stabilizacyjnego wraz z wysoką realną stopą procentową oraz niskimi możliwościami adaptacji przedsiębiorstw państwowych do nowych warunków gospodarowania⁶. W latach 1994-1997 dynamika składanych wniosków była ujemna. Ponownie liczba złożonych wniosków o upadłość wzrastała od 1998 r. i w latach 2000 oraz 2001 jej dynamika wyniosła ponad 40% w porównaniu do roku wcześniejszego. Zmiany liczby i dynamiki upadłości związane były ze zmianami tempa wzrostu gospodarczego. W badanym dwunastoletnim okresie oszacowany wskaźnik korelacji pomiędzy dynamiką liczby

---

⁵ Zagrożony niewypłacalnością przedsiębiorca inicjuje postępowanie naprawcze, składając we właściwym miejscowo sądzie gospodarczym oświadczenie o jego wszczęciu. Oświadczenie powinno zawierać dane dotyczące dłużnika, wskazywać okoliczności uzasadniające wniosek, ich prawdopodobieństwo oraz oświadczenie, iż nie zachodzi żadna z okoliczności wyłączających. Przedsiębiorca zobowiązany jest złożyć także plan naprawczy, dokumenty wymagane do wszczęcia właściwego postępowania upadłościowego dotyczące jego sytuacji finansowej.

⁶ Por. S. Soják, Przyczyny rozwoju i upadku przedsiębiorstw w okresie transformacji systemowej w latach 1990-98 w ocenie banków w ocenie banków, w: Roczniki Naukowe WSB w Toruniu, J. Wiśniewski (red.), nr 1 (1) 2001, Wydawnictwo WSB w Poznaniu, Poznań 2001.

składanych wniosków o upadłość a tempem zmian PKB wyniósł $-0,950^7$, co oznacza silną odwrotną korelację. Ponadto liczba składanych wniosków zależała również od liczby rejestrowanych podmiotów gospodarczych. Wskaźnik korelacji wyniósł $0,675^8$.

Tabela 1
Liczba i dynamika (rok poprzedni = 100) złożonych do sądów wniosków o upadłość w Polsce w latach 1990 – 2002

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba wniosków	149	1250	3661	5249	4193	2992	2710	2368	2667	3149	4442	6448	6421
Dynamika (%)	bd.	738,9	192,9	43,4	-20,1	-28,6	-9,4	-12,6	13,0	18,0	41,0	45,0	-0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości (www.ms.gov.pl/statystyki)

Ze względu na sposób rozpatrzenia przez sąd złożonych wniosków o upadłość wyróżnia się w zasadzie trzy pojęcia proceduralne:

- oddalenie wniosku polega na tym, że z przyczyn merytorycznych sąd nie ogłasza upadłości, bo np. nie zachodzą do tego przesłanki albo wniosek złożył podmiot nieuprawniony, albo inna jest w tym zakresie ocena sądu (np. wniosek jest przedwczesny);
- odrzućenie wniosku następuje, gdy składający go nie spełnił formalności, np. wniosek jest niekompletny, nieopłacony, bez odpowiedzi, nie podpisany itp., a na wezwanie sądu nie został on uzupełniony, czyli nie można mu nadać biegu;
- umorzenie postępowania upadłościowego ma miejsce, gdy postępowanie zostało wszczęte i w jego trakcie pojawiły się przesłanki umorzenia (określone w ustawie), np. okazało się, że upadły nie ma majątku nawet na zaspokojenie kosztów sądowych.

Jeżeli wniosek jest kompletny, uzasadniony, opłacony i spełnione są inne wymogi formalne, to wówczas sąd ogłasza upadłość przedsiębiorstwa. Dane dotyczące tych wyróżnionych sposobów rozpatrzenia wniosków o upadłość prezentuje Tabela 2.

Tabela 2
Liczba rozpatrywanych wniosków o upadłość oraz sposób ich zakończenia w Polsce w latach 1990-2002 (w %)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rozpatrywane wnioski*	59	656	2155	4324	4056	3246	3155	2531	2793	2986	3908	5499	6456
Ogłoszenie upadłości (%)	47,5	45,3	37,7	20,0	19,4	22,2	25,2	26,8	25,9	23,8	22,4	16,5	17,7
Oddalenie wniosku (%)	42,4	25,3	29,7	32,4	28,1	31,2	27,5	26,9	23,5	25,7	22,6	21,8	21,5
Inne** (%)	10,2	29,4	32,6	47,6	52,4	46,6	47,2	46,3	50,6	50,6	55,0	61,7	60,8

* Liczba rozpatrywanych wniosków oznacza sumę wniosków, które wpłynęły w danym roku i w latach wcześniejszych.

** Obejmują: odrzucenia i umorzenia wniosków.

Źródło: jak Tabela 1.

⁷ Dane: www.ms.gov.pl/statystyki, Roczniki Statystyczne GUS.

⁸ Dane: www.ms.gov.pl/statystyki; Roczniki Statystyczne GUS; Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w 2001 r., GUS, Warszawa 2002.

W latach 1990-1992 w stosunku do rozpatrywanych wniosków ogłoszono najwięcej upadłości przedsiębiorstw. Od 1993 r. wartości tego wskaźnika oscylują wokół 20%. Udział wniosków oddalonych od 1990 r., kiedy stanowił on nieco ponad 42%, stopniowo zmniejszał się, do poziomu ponad 21% w 2002 r. Od 1993 r. największy udział w rozpatrywanych przez sądy wnioskach ze względu na sposób ich rozpatrzenia, tj. około 50% i więcej, miały odrzucenia wniosków ze względu na braki formalne bądź ich umorzenia.

4. Postępowania układowe w Polsce w latach 1990-2002

W analizowanym trzynastoletnim okresie złożono ogółem 8936 wniosków o układ. Podobnie jak w przypadku wniosków o upadłość, od 1990 r. liczba i dynamika składanych przez dłużników wniosków o układ gwałtownie się zwiększała (Por. Tabela 3). Było to zapewne związane z rozpowszechnieniem się wiedzy o korzyściach, jakie niesie ta forma restrukturyzacji niewypłacalnego przedsiębiorstwa, gdyż oddala ona zagrożenie jego likwidacji. W 2002 r. w porównaniu do 1992 r. liczba wniosków o układ zwiększyła się aż trzykrotnie.

Dynamika składanych wniosków o układ także silnie zależała od tempa wzrostu gospodarczego. Wskaźnik korelacji między tempem zmian PKB a dynamiką składanych wniosków dla okresu 1991-2002 wyniósł $-0,872^9$. Natomiast wskaźnik korelacji między liczbą zarejestrowanych przedsiębiorstw a liczbą wniosków o układ wyniósł $0,5589^{10}$.

Tabela 3

Liczba i dynamika (rok poprzedni = 100) złożonych do sądów wniosków o układ w Polsce w latach 1990 – 2002

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba wniosków	2	76	688	665	596	465	375	327	491	692	926	1 619	2 014
Dynamika (%)	bd.	3700	805	-3	10	22	19	13	50	41	34	75	24

Zródło: Jak Tabela 1.

Skutki rozpatrywania przez sąd składanych wniosków o układ są podobne jak w przypadku wniosków o upadłość, tj. wniosek może być: przyjęty i wydane zostaje postanowienie o układzie, oddalony z przyczyn merytorycznych, odrzucony lub umorzony. Dane dotyczące sposobów rozpatrzenia wniosków o układ zostały zaprezentowane w Tabeli 4.

⁹ Dane: www.ms.gov.pl/statystyki, Roczniki Statystyczne GUS.

¹⁰ Dane: www.ms.gov.pl/statystyki; Roczniki Statystyczne GUS; Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w 2001 r., GUS, Warszawa 2002.

Tabela 4

Liczba rozpatrywanych wniosków o układ oraz sposób ich zakończenia w Polsce
w latach 1990-2002 (w %)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rozpatrywane wnioski*	2	24	527	504	616	607	431	357	425	622	800	1 341	1 849
Postanowienie o układzie (%)	50,0	33,3	18,6	35,5	38,1	47,3	40,1	32,2	32,9	36,3	32,8	26,2	29,2
Oddalenie wniosku (%)	0,0	33,3	13,9	21,6	16,4	12,5	18,8	17,1	16,5	19,9	16,8	18,7	16,6
Inne** (%)	50,0	33,3	67,6	42,9	45,5	40,2	41,1	50,7	50,6	43,7	50,5	55,1	54,2

* Liczba rozpatrywanych wniosków oznacza sumę wniosków, które wpłynęły w danym roku i w latach wcześniejszych.

** Obejmują: odrzucenia i umorzenia wniosków.

Źródło: Jak Tabela 1.

Od 1993 r. udział postanowień o układzie w ogółem rozpatrzonych sprawach kształtuje się na wyższym poziomie niż w przypadku ogłoszeń upadłości. Od 1997 r. średnio, co trzeci wniosek o otwarcie postępowania układowego był rozpatrzony pozytywnie. W badanym okresie największy udział w rozpatrzonych wnioskach miały te, które zostały odrzucone bądź umorzone. Od 1992 r. co piąty bądź co szósty wniosek został oddalony przez sąd.

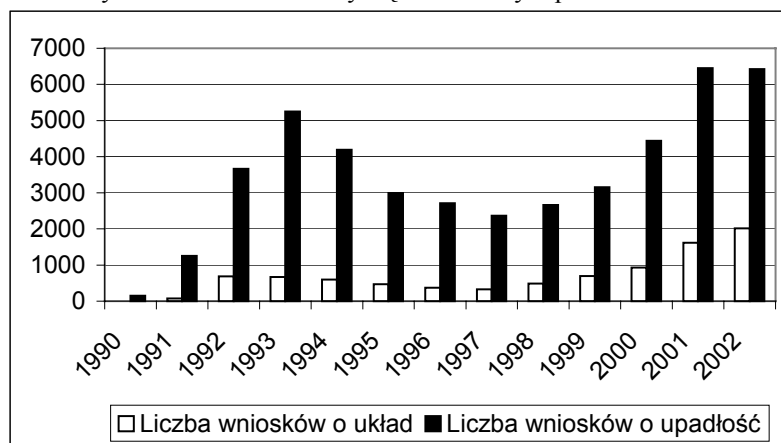
5. Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy wynika kilka ważnych wniosków dotyczących procesów upadłościowych i układowych w latach 1990-2002. Po pierwsze dynamiki wzrostów liczby składanych wniosków zarówno o upadłość jak i układ są silnie skorelowane ze tempem zmian PKB i zmian liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Po drugie, liczba składanych wniosków o upadłość bądź układ systematycznie zwiększa się od 1990 r. W badanym okresie średnio co piąty wniosek o upadłość i co trzeci o układ był rozpatrzony pozytywnie, tzn., została ogłoszona upadłość bądź otwarte postępowanie układowe. Duży udział w rozpatrywanych przez sąd obu rodzajach wniosków mają te, które zostają odrzucone ze względów formalnych bądź umorzone.

Porównując liczbę składanych wniosków o upadłość z liczbą wniosków o układ zaobserwować można duże różnice, co do skali tych procesów (por. Rysunek 1). W badanym okresie liczba ogółem złożonych wniosków o upadłość była prawie pięciokrotnie większa niż wniosków o układ. Ponadto w każdym roku liczba wniosków o upadłość była zawsze większa od liczby wniosków o układ. W latach 1990 i 1991 relacja pomiędzy tymi liczbami była największa (odpowiednio 75 i 16-krotna), potem zdecydowanie się zmniejszyła do jednocyfrowej. W latach 1998-2000 relacja ta wyniosła 5, by w kolejnych latach stopniowo zmniejszać się do 3 w 2002 r. Przyczyna takich różnic wynika z faktu, iż wobec jednego przedsiębiorstwa wnioski o upadłość mogą złożyć zarówno dłużnik jak i wierzyciele, dlatego też może być ich zdecydowanie więcej¹¹. Inną przyczyną wielokrotnego składania wniosków są braki formalne w dokumentacji i z tego powodu odrzucenie ich, ale sytuacja ta dotyczy także wniosków o układ. Warto przy tym

¹¹ Z analizy wniosków o upadłość złożonych w sądach rejonowych Opola, Poznania i Zielonej Góry wynika, że liczba przedsiębiorstw, których dotyczą zgłaszane upadłości, do liczby złożonych wniosków wynosi od 74% do 89%.

przypomnieć, że wartości wskaźnika odrzucenia bądź umorzenia wniosków o upadłość i układ w badanym okresie kształtowały się na zbliżonym poziomie.

Rysunek 1. Liczba składanych wniosków o układ i upadłość w latach 1990-2002
Źródło: Jak Tabela 1.

Liczba wniosków o układ wzrastała gwałtownie od końca lat 90., na podstawie czego można wnioskować, iż przedsiębiorcy dostrzegają korzyści płynące z zawierania układów. W porównaniu do 1998 r. liczba złożonych wniosków o upadłość wzrosła w 2002 r. o 140%, podczas gdy liczba wniosków o układ wzrosła ponad 300%. W kontekście nowych rozwiązań prawnych, tj. zmodyfikowanego postępowania upadłościowego odnoszącego się do przedsiębiorcy niewypłacalnego i odrębnego postępowania naprawczego wydaje się, że te formy restrukturyzacji przedsiębiorstw będą bardzo popularne. Zmaleć może tym samym liczba składanych wniosków o upadłość, bowiem są możliwe sposoby „ratowania” przedsiębiorstwa przed upadłością.